

Vragen van gemeenteraadsleden

Gemeenteraad

Onderwerp:	Bijstandsuitkering
Datum:	21 juni 2021
Partij:	PvdA
Bijlage:	42
Ingekomen brief griffie:	21 juni 2021
Antwoord college:	20 juli 2021

Geacht college

Afgelopen week stuurde Minister Koolmees een rapport van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW) naar de Tweede Kamer, waaruit bleek dat in Nederland 170.000 huishoudens geen gebruik van een bijstandsuitkering, terwijl ze er wél recht op hebben. Dit komt neer op maar liefst 35% van de bijstandsgerechtigde huishoudens. Uit het rapport komt naar voren dat het vooral gaat om zzp'ers, jongeren en mensen met een inkomen onder de bijstandsnorm.

De redenen voor het niet-gebruik lopen volgens de onderzoekers uiteen. Voor een deel komt het door onwetendheid, maar een groep mensen ziet ook bewust af van de bijstandsuitkering vanwege de rompslomp en complexiteit. En er kleeft een negatief beeld aan een bijstandsuitkering, mede ingegeven door de strenge Participatiewet, met een stevige focus op rechtmatigheid.

De onderzoekers stellen tot slot dat de gemeenten die betrokken werden bij het onderzoek aangaven geen of nauwelijks zicht te hebben op deze huishoudens.

Het college in Helmond heeft ongetwijfeld kennis genomen van dit rapport. De PvdA Helmond heeft de volgende vragen aan het college:

1. Bent u ook geschrokken van het rapport en bent u het met de PvdA Helmond eens dat het zorgwekkend is dat mensen die onder het bijstandsniveau leven geen beroep doen op dit vangnet?
2. Welke inspanningen verricht uw college om ervoor te zorgen dat iedereen die daar recht op heeft in Helmond een bijstandsuitkering kan krijgen?
3. Heeft u zicht op het aantal mensen dat in contact is met Senzer over het aanvragen van een bijstandsuitkering, maar daarvan in de loop van het proces afziet omdat ze het te complex en/of te veel rompslomp vinden? Welke afspraken heeft u met Senzer hierover gemaakt?
4. Helmond werkt al enige tijd met een outreachende aanpak als het gaat om schulden (vroegsignalering). Ziet u in die praktijk voorbeelden terug van mensen die ondanks een recht op een bijstandsuitkering hier geen gebruik van maken? Hoe gaat u hiermee om?
5. Is uw college het met ons eens dat het nodig is om met een versterkte aanpak te komen gericht op de in het rapport genoemde doelgroepen, te weten zzp'ers, jongeren en mensen met een inkomen onder de bijstandsnorm? Kunt u aangeven wat voor u de hoofdlijnen moeten zijn van deze versterkte aanpak?

Namens de PvdA-fractie Helmond,
Nathalie Peijs

Antwoord van het college van burgemeester en wethouders:

Naar aanleiding van uw bovengenoemde brief, delen wij u het volgende mede:

1. Bent u ook geschrokken van het rapport en bent u het met de PvdA Helmond eens dat het zorgwekkend is dat mensen die onder het bijstandsniveau leven geen beroep doen op dit vangnet?

Het is zeker zorgwekkend dat een dergelijk groot aantal mensen onder het bijstandsniveau geen beroep doen op dit vangnet. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft in reactie op dit rapport al aangegeven het belangrijk te vinden dat er nader onderzoek gedaan wordt naar het verhaal achter deze cijfers. Daar sluiten wij ons bij aan. Ook wij vragen ons af hoe deze groep mensen nu rond komt en waarom zij niet bij de gemeente aankloppen. Hebben ze wellicht lage lasten of andersoortige (maar niet geregistreerde) inkomsten? Niet-gebruik hoeft niet per definitie te betekenen dat mensen een gebrek aan bestaanszekerheid hebben, maar dit verdient wel nader onderzoek.

2. Welke inspanningen verricht uw college om ervoor te zorgen dat iedereen die daar recht op heeft in Helmond een bijstandsuitkering kan krijgen?

In samenwerking met Senzer proberen we op diverse manieren inwoners die mogelijk recht hebben op een uitkering te bereiken. Voor jongeren is er de sluitende aanpak 'Van School Naar Werk (VSNW)'. Over regelingen zoals de bijstand, maar in deze coronatijd ook de Tozo en de Tonk wordt via diverse mediakanalen zowel door Senzer als de gemeente veelvuldig gecommuniceerd. Denk daarbij aan berichten en filmpjes op social media, op de website en nieuwsbrieven.

Wij vinden het daarnaast belangrijk dat in de Participatiewet vertrouwen en de menselijke maat centraal staan. De huidige Participatiewet schiet daarin tekort. Daarom maken wij ons in onze lobby richting het Rijk hard voor aanpassing van de Participatiewet. Daarbij is onze verwachting dat een meer menselijke benadering zorgt voor een eenvoudiger procedure om een uitkering aan te vragen. Dat kan mensen over de drempel helpen om in elk geval een aanvraag te doen als ze denken er recht op te hebben.

3. Heeft u zicht op het aantal mensen dat in contact is met Senzer over het aanvragen van een bijstandsuitkering, maar daarvan in de loop van het proces afziet omdat ze het te complex en/of te veel rompslomp vinden? Welke afspraken heeft u met Senzer hierover gemaakt?

Senzer registreert niet het totaal aantal mensen dat met hen in contact is gekomen voor de aanvraag van een bijstandsuitkering en daar gedurende het aanvraagproces van afziet. Van het aantal aanvragen voor levensonderhoud (participatiewet, IOAW, TOZO) dat via de website van Senzer wordt gedaan, wordt ca 70% afgerond en ingediend. Ca 30% haakt af. Kanttekening hierbij is dat de registratie niet plaats vindt op basis van persoonsgegevens maar op basis van het nummer (ID) van een gestarte aanvraag. We weten dus niet of het om unieke personen gaat. Het is mogelijk dat een persoon die in eerste instantie 'afhaakt' op een later moment een nieuwe aanvraag start en deze wel afrond. Deze persoon telt dan in allebei de groepen mee. Ongeveer een derde van de mensen die afhaakt komt niet verder dan de controle van basisgegevens. Een mogelijke oorzaak hiervoor is dat men niet woonachtig is in de regio Helmond-De Peel en dus om die reden niet bij Senzer een uitkering kan aanvragen.

4. Helmond werkt al enige tijd met een outreachende aanpak als het gaat om schulden (vroegsignalering). Ziet u in die praktijk voorbeelden terug van mensen die ondanks een recht op een bijstandsuitkering hier geen gebruik van maken? Hoe gaat u hiermee om?

Vanuit de systematiek van vroegsignalering bij schulden mag de gemeente in eerste instantie alleen schuldhelpverlening aanbieden. Pas als deze hulp door de inwoner geaccepteerd wordt kunnen we kijken of er naast de schulden nog aanvullende voorzieningen nodig zijn. Daarbij wordt naar alle mogelijke voorzieningen gekeken, inclusief bijstand (Senzer), belastingdienst en doorverwijzing naar andere (minima)organisaties. Welke voorzieningen specifiek vanuit het Vroegsignaleringstraject zijn aangeboden wordt niet geregistreerd.

5. Is uw college het met ons eens dat het nodig is om met een versterkte aanpak te komen gericht op de in het rapport genoemde doelgroepen, te weten zzp'ers, jongeren en mensen met een inkomen onder de bijstandsnorm? Kunt u aangeven wat voor u de hoofdlijnen moeten zijn van deze versterkte aanpak?

In onze arbeidsmarktregio wordt al extra ingezet op onder meer jongeren, zzp'ers en mensen met een inkomen onder de bijstandsnorm. Het grootste deel van de extra inzet is een tijdelijke impuls als gevolg van Covid-19. Om tot een meer structurele, versterkte aanpak te komen is het van belang dat er nader onderzoek gedaan wordt naar het verhaal achter de cijfers uit het rapport van de Inspectie SZW. De VNG heeft de Inspectie reeds het aanbod gedaan mee te willen denken als gaat om een vervolgonderzoek. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan kan bekeken worden wat er extra nodig is.

Burgemeester en wethouders van Helmond

*Mevr. P.J.M.G. Blanksma-Van den Heuvel
burgemeester*

*H.J. de Ruiter
secretaris*